

Pokoj a dobro



Ročník 4 / Číslo 1 / April 2002

Katolický časopis farnosti Markušovce, filiálok Teplička, Pod Teplička a Lieskovany



Máme ešte svedomie?
str. 3



Apoštol Oravy,
Liptova a Spiša
str. 5



Všetko smej.
Nie všetko osaž.
str. 8

Ani sme sa nenazdali a po vianočných sviatkoch tu máme Veľkú noc. Prešli necelé tri mesiace. Každý z nás za toto pomerne krátke obdobie určite zaznamenal nejakú zmenu. Niečo sa nám podarilo, iné sme zasa pobabrali. V živote to už tak inodrugo chodi. Poznáte to.

Ja som vzkriesenie a život

A takto to ide rok čo rok. Pekne a v pohode sa prispôsobujeme rôznym okolnostiam i situáciám. Každý rok v podstate to isté. Nič výrazné a šokujúce. Sem-tam sa možno vo famósti alebo v blízkom okoli objaví nejaký ten škandál. Ale ináč si žijeme každý svoj vlastný život a zjavne sme všetci spokojní. Svatá omša v nedele sa stala pre mnohých akousi ľudovou tradíciu a modlitba často básnikou na dobrú

život, ktorú vieme naspariť od svojho prvého sv. prijímania. Žiadna výrazná zmena. Sviatky prežívame sice sviatočne, ale „ponašom“ - hmotne! Zabúdame, a to veľmi často, na ich pravý význam. Robíme si poriadok vo svojich pribytkoch, staráme sa o svoj vonkajší vzhľad o čistotu tela, ale na dušu, na to najdôležitejšie, zabúdame. Stávame sa egoistami, sme zahľadení sami do seba a žijeme praobyčajne konzumným spôsobom života.

A pritom k zmene tohto nášho stereotypu stačí len tak málo. Stačí len chcieť. Chcieť sa zmeniť a v súvislosti s tým aj ostatné okolnosti. Nie je to a nikdy to nebude ľahké. A možno to ani na prvýkrát nevyjde. Dôležité je však sa k tomu odhodlať a nevzdávať sa. Aj preto mámme pri sebe svojich priateľov i rodinu. Našich záchrancov a spolutriteľov v jednej osobe. Jedného ale máme všetci spoločného. Je to a vždy bude Boh. Jedine On nám dáva jedinečnú príležitosť na zmenu a tým súčasne aj na našu záchrannu. Bez Noho niet



Zmŕtvychvstanie Krista. Freska Piera della Francescu

dalšej cesty. On jediný nám ponúka vzkriesenie a večný život. Vravi: „Ja som vzkriesenie a život, kto verí vo mňa bude žiť na veky.“ Musíme veriť, že Boh naozaj je, existuje, ale nie ako postarší pán s prešivelou briadičou, ale niekto, s kym sa denne stretávame. On je v ľuďoch, s ktorými sme denne na pracovisku či doma v rodinách alebo každé ráno na autobusovej zastávke.

Boh od nás nečaká „veľké veci“ a svetoborné sľuby. Jemu stačí aj úsmev, pekné slovo či jednoduchý pozdrav. Naozaj nič veľké a nemožné. Pre Neho je každá i tá najmenšia obeta či dobrý skutok vykonaný z lásky a úprimného srdca naozaj veľkým darom. Ale my to akosi stále ešte nechápeme alebo jednoducho nechceme chápať. Matéria nám úplne zatemňuje rozum a kalki dušu i srdce. Je to proces nákladlivý a dlhodobý. Je neodvratným dôsledkom nedostatku viery, viery

v jediného Boha a hlavne ozajstného rozhovoru s ním. Čo nám v tom bráni? Nedostatok času? Povinností? Kofko hodin strávime len tak vylíhovaním a ničnerobením? Nie je tou hlavnou prekážkou naša pýcha či hrdošst, ktorá nám bráni zbližiť sa s Ním ako s naozajstným priateľom a podeľiť sa s ním nielen so svojimi starosťami, ale aj s radostami. Alebo je to lenivosť a či pocholinosť?

Ano, máme tu opäť Veľkú noc. Presne tak ako každý rok. Zo srdca vám prajem, aby tá tohtoročná bola pre vás aspoň o trošku lepšia a duchovne bohatšia ako tie predošlé. Aby nebola len o veľkonočnej ťunke a oblievačke. Viem, že i to k Veľkej noci už dlhé roky neodmysliteľne patrí. Neprečerujme ale tieto typické veľkonočné tradície. Zvýrazníme hodnoty pre nás dôležité a trvácne. Pretože ináč nám podobne ako život utečú pomedzi prsty.

Mária Krotká

editoriál

Milí čitateľia!

Pripadá mi, akoby to bolo včera, čo dal dokopy p. farár J. Duda redakčný tím. Dnes sú tomu už 4 roky. S pomocou Božou sme sa pustili do žurnalistiky ako úplni laici. Na chut' všetkých pôsobiť na tomto poli evanjelizácie bola veľká.

Za toto obdobie sme prešli určitou etapou vývoja a pričítanie sa redaktorskej práci. Prešli sme vlnami pochváli i kritiky. To patrí k tvorivej práci. Rozhodli sme sa byť otvorení voči vašim reakciám. Samozrejme, že je pohodlnejšie sedieť v „kúte farského spoločenstva“ a držať sa hesla: „Kto nič nerobí, nič nepokazí.“ Ale pravdu je, že ani nič nevytvorí. Vnímam to ako pôtrošiu politiku výhovoriek, prečo sa nezapojiť do života cirkvi.

Každý má talent, ktorým môže rozličným spôsobom slúžiť nášmu spoločenstvu. Ide len o to, či chceme.

Nedá mi nespomenúť dve boľavé miesta našich farníkov. To prvé je reakcia tých, ktorí by aj niečo napísali, ale tvrdia: „Čo by povedali Ľudia?“ A to druhé: ak sa občas i nájde nejaký príspevok a je aj dobrý, no z rôznych (často i technických príčin) nie je uverejnený, pisateľa to odradí a už viac nenapiše.

Preto vás chcem na tomto mieste povzbudiť. Žiadne úsilie vynaložené pre cirkev neostane bez odmeny. A hoci niekedy chýba ľudská pochvala, čo je pre spásu dôležitejšie? Alebo si položme otázku trošku inak: „čo by na moju aktivitu povedal Boh?“

Chcem vyjadriť úprimnú vďaku zakladateľovi časopisu, všetkým bývalým i terajším redaktorom, prispievateľom i vám – čitateľom, ako i finančným sponzorom. Všetci sme na jednej lodi, ktorej kormidelníkom je Boh. No všetci sme len nástrojmi v Jeho rukách, ktorými si On pomáha tvoriť Svoje dielo.

Náš časopis pozostáva z formy a obsahu. Obsah je členený tematicky. Dopolň o téme rozhoduje redakčná rada, no uvítali by sme i vaše nápady a podnete, čo by ste si radi prečítali na našich stránkach.

Na aktívnejšiu spoluprácu sa teší celá redakcia.

Monika Hodnická



NOVÉ USPORIADANIE SPIŠSKÉJ DIECÉZY

Rozhodnutím spišského diecézneho biskupa dňa 1.1.2002

vstúpilo do platnosti nové usporiadanie Spišskej diecézy. Takto vznikli tri oravské dekanáty (Námestovo, Trstená, Dolný Kubín), dva liptovské dekanáty (Ružomberok a Liptovský Mikuláš), tri podtatranské dekanáty (Poprad, Kežmarok a Spišský Štiavnik), tri dolnospišské dekanáty (Spišská Nová Ves, Levoča a Spišské Podhradie) a dva hornospišské dekanáty (Stará Ľubovňa a Spišská Stará Ves). Spolu má Spišská diecéza 13 dekanátov.

-jd-

NOVÍ DEKANI SPIŠSKÉJ DIECÉZY

Spišský diecézny biskup Jakub Grich, farár v Kežmarku s účinnosťou od 1.1.2002 vymenoval nových dekanov a prodekanov na dobu 5 rokov.

V Trstenej sa stal dekanom vdp. Michal Tondra, farár v Trstenej a prodekanom vdp. Jozef Golivoň, farár v Hladovke. V Dekanáte Námestovo sa stal dekanom vdp. Blažej Dibdiak, farár v Námestove a prodekanom ICLic. Marián Dopater, farár v Novoteli. V Dekanáte Dolný Kubín sa stal dekanom Mons. Alfonz Letanovský, správca farnosti Dolný Kubín a prodekanom Rudolf Vetrik, farár v Oravskom Podhradí.

V Dekanáte Spišská Nová Ves sa stal dekanom ThLIC. Anton Mišek, farár v Spišskej Novej Vsi a prodekanom ICLic. Ján Marhefka, správca farnosti Rudňany. V Levoči sa stal dekanom Mons. Dr. František Dluhoš, farár v Levoči a prodekanom ThLIC. Andrej Palušák, farár v Iliašovciach. V Spišskom Podhradí sa stal dekanom Mgr. Pavol Lacko, správca farnosti Spišské Podhradie a prodekanom Mgr. Milan Holík, farár v Spišských Vlăhoch.

V Dekanáte Stará Ľubovňa sa stal dekanom Mgr. Marián Pánik, farár v Starej Ľubovni a prodekanom Mgr. Jozef Palenčák, správca farnosti Chmelnice. V Dekanáte Spišská Stará Ves sa stal dekanom ThLIC. Peter Petrek, správca farnosti Haligovce a prodekanom vdp. Pavol Majzel, správca farnosti Lechnica.

-jd-

Teplička a Pod Teplička filiálkami Markušoviec

[Ján Duda]

V súvislosti s novým usporiadanim Spišskej diecézy na pôde Kňazskej rady Spišskej diecézy nastal problém, kam budú patriť filiálky Teplička a Pod Teplička. Možnosti boli dve: Markušovci alebo Spišské Novej Vsi. Pri definitívnom hlasovaní na pôde Kňazskej rady Spišskej diecézy sa iba malým rozdielom hlasovalo rozhodlo, a teda aj navrhlo spišskému biskupovi, aby Teplička a Pod Teplička patrili ako filiálky k Markušovcom. O Lieskovanech bolo isté, že budú filiálkou farnosti Markušovce. A preto spišský diecézny biskup s účinnosťou od 1.2.2002 rozhodol, že Teplička, celá Pod Teplička (aj spišskonovoveská časť) a Lieskovany budú filiálkami farnosti Markušovce.

Novoveská časť Pod Tepličky však nebola spokojná. Aspoň niektorí veriaci chceli patriť späť k farnosti Spišská Nová Ves. Preto došlo k stretnutiu niektorých veriacich Pod Tepličky na fare v Spišskej Novej Vsi najprv s pánom dekanom Miškom a neskôr s markušovským farárom Dudom, aby sa veci ujasnili. Pán farár Duda im vysvetlil, že on na Kňazskej rade nehlasoval v tejto záležitosti (zdržal sa hlasovania, aby takto vyjadril svoju nezástrannosť a nezaujatosť vo veci), že

otec biskup svoje rozhodnutia zo dňa na deň nemení a že je maľa pravdepodobnosť, aby svoje rozhodnutie ohľadom Pod Tepličky po niekoľkých dňoch, resp. týždňoch zmenil. Taktiež zdôraznil, že cirkev chce presadzovať jednotu veriacich Pod Tepličky, aby si niekedy v budúcnosti, ak to bude aj Božia vôle, postavili kostolík a že pre cirkev nie je priateľné, aby sa jedna spolubývajúca komunita veriacich delila na Tepličanov a na Novoveštanov. Zase veriaci Pod Tepličky vyslovili obavy, že budú musieť cestovať do Markušovca za svojimi duhovnými potrebami, najmä za vysluhovaním sviatostí, lebo ich nebudú chcieť prijať kňazi v Spišskej Novej Vsi, že k nim už nepatria. Pán farár Duda rozptýlil tie-to obavy sľubom delegácií veriacich Pod Tepličky, že udeli všeobecnú písomnú licenciu pánu farárovi v Spišskej Novej Vsi a jeho kaplánom a poprosí ich, aby tým, ktorí si požiadajú o vysluhovanie sviatostí v Spišskej Novej Vsi a sú z Pod Tepličky, aby im s láskou poslužili. Zároveň ich požadal, aby širili myšlienku jednotnej Pod Tepličky, že sú jedným spoločenstvom veriacich. Týmto sa problém vyriešil. Na záver chcem konštatovať, že tu bola obojsmerná dobrá vôle dospieť



Veža kostola v Tepličke
Snímka: archív

k rozumnému a pre veriacich k prospěšnému riešeniu. A tam, kde dobrá vôle nechyba, riešenie sa vždy nájde. Za to treba vyjadriť zástupcom veriacich Pod Tepličky úctu a uznanie.

V budúcnosti bude užitočné, aby sa Pod Tepličkou zriaďala informačná tabuľa, kde sa budú zverejňovať oznamy farnosti Markušovce, osobitne podujatia vykonávané v Tepličke, ale zároveň oznamy farnosti Spišská Nová Ves, aby boli veriaci informovaní o duchovných podujatiach a bohoslužbách.

Máme ešte SVEDOMIE?

[Náučný článok o svedomí z oblasti kresťanskej morálky]

[autor: Ján Duda]

Počúvame o krvipreliievani vo vojnách, o teroristických útokoch, pri ktorých mučia a zabijajú nevinných ľudí ako rukojemníkov. Čítame o mafiach, ktoré nepohodlných ľudí zabijajú a rozpúšťajú v kadiach s chemikáliami, aby neostala po nich ani stopa. Informujú nás o finančných podvodech na nevinných ľudoch, ktorí dopĺačajú len preto, že ešte ako tak dôverujú ľuďom a inštitúciám. No zároveň vidíme aj chamtivcov, zlodejov, tunelárov, podvodníkov, nacistuhačov. Počúvame, že sodomské hriechy sa dožadujú legalizácie v štatoch odchovaných kresťanskou morálkou, že manželský i mimomanželský sexuálny život sa žije často v rozpore s ľudskou prírodzenosťou alebo antikoncepciou; že deti a starci ľudia sa považujú za príťaz ale a často ich odmietajú alebo dokonca legálne likvidujú (antikoncepcionné metódy, interupcie, eutanázia). Na našich pracoviskách, ale aj inde, sa z čnosťí vysmievajú a hriech predstavujú ako niečo normálne. Život sa stal naháňaním za blahobytom a majetkom. Peniaze sa stali najväčšou ľudskou hodnotou, ktorej človek podriadaťe takmer všetko. Ale každý súdny človek vie, alebo mal by vedieť, že sa s nami niečo deje, že tu niečo nie je v poriadku. A tak mi napadla provokujúca otázka: kam sa podelo naše svedomie? Máme ho ešte?

Rôzne skúsenosti

Naše skúsenosti so svedomím môžu byť až rozporne. Na jednej strane vieme, že sloboda svedomia sa

nemá obmedzoval, na druhej strane existujú rôzne životné pravidlá, ktoré máme dodržiavať. Vieme aj to, že človek sa má riadiť svojim svedomím, ale vieme tiež, že svedomie sa môže myliť. Svedomie môže byť silné, ale i slabé. Môže byť

závislé, ale aj nezávislé. Čo je vlastne svedomie?

Biblia

Pismo svätého starého zákona nepozná pojem svedomie. Ak hovorí o svedomí, používa

najčastejšie výraz srdce. Napríklad v žalmе čítame: „Kiež by ste počuli dnes jeho hlas, nezavrdzujte svoje srdcia“ (Ž 94) alebo v knihe Jób: „Mňa za moje dni srdce nekarhá“ (Jób 27,6). V Novom zákone svätítopisci už používajú aj pojem

[>>]

svedomie: „Ak vám svedomie niečo vyčíta, utíšme si svoje srdce tak, že Boh je väčší ako naše srdce“ (1 Jn 3,19). Apoštol Pavol hovorí o neskorumpovanom svedomí (Rím 2,15), o bezúhonnom svedomí (Sk 24,16), o zlom svedomí, ktoré nič mrvné neuznáva (Hebr 10,22), o dobrém svedomí (1 Tim 1,19), o slabom svedomí, ktoré rýchlo podľahne pokušeniu (1 Kor 8,7), o pomýlenom svedomí (1 Kor 10,23).

Kresťanská morálka

Sv. Tomáš Akvinský povedal, že „svedomie je rozum človeka vynášajúci morálny súd“. Svedomím človek odlišuje dobro od zla. (*Summa theologiae* Ila, Iiae, q 47, a 50). A tu sme narazili na problém. Podľa nášho chápania rozum je nástrojom, ktorým poznávame. Ak sa napríklad niekoľko dobre a ľahko učí, poviem, že má bystrý rozum alebo chápaný rozum. Ak by sme takéto chápanie rozumu aplikovali na rozum, ktorý spomína sv. Tomáš vo svojej definícii svedomia, potom by to znamenalo, že tomu, čo je dobré a čo zlé, sa možno naučiť. Lenže v prípade svedomia to tak celkom neplatí. Hoci na jednej strane je pravda, že svedomie si máme formovať, rovnako platí, že svedomie je niečo v nás, niečo trvalé, stále, čomu sa nedá iba naučiť. Na jednej strane dobrou výchovou a poznáním možno prispieť k tomu, aby sa niekoľko stal dobrým človekom, avšak na druhej strane za dobrého človeka sa nedá „vyučiť“ v nejakej škole. Nemáme také školy, ktorých brány by opúšťali sami dobrí ľudia s výučnym listom alebo diplomom dobrého človeka a boli by aj naozaj dobrými ľuďmi.

Preto autori uprednostňujú v definícii svedomia namiesto rozumu pojem *zmysel* (J. Semivan, *Stručný úvod do*

morálnej teológie, s. 56), ktorý definuje ako základný zmysel človeka pre hodnoty, pre osobnú zodpovednosť, za smerovanie človeka k dobru, k ľudskosti, k tomu, čo je správne. Spomínaný autor uvádzá, že psychológovia hovoria o psychopatoch, teda o ľuďoch, ktorí nemajú zmysel pre správne a nesprávne. A považujú ich za chorých. „Ľudskosť takýchto ľudí – píše Semivan – je otázna v tom zmysle, že ich skutky im nie sú pripočítateľné, nenesú za nich vinu“ (tamtiež, s. 57). K tomu, aby mal človek zmysel pre dobro a zlo, možno prispieť dobrou výchovou a vzdelaním, ale nikomu tento zmysel nemožno dať, ak ho nemá, alebo ak ho má chorý.

Podľa katolíckej morálky tento zmysel je výsadou človeka, je Božím darom človeku alebo – podľa tradičnej náuky – je Božím hlasom vo vnútri človeka.

Dobro a zlo

Tento základný zmysel človeka nie je dokonaným „víliatym“ poznáním, aby človek dokonale rozpoznať, čo je dobré a čo zlé. Svedomie je niečo, čo treba formovať. Preto pred človekom stojí dôležitá povinnosť, aby hľadal také hodnoty, ktoré sú pre jeho životné smerovanie dôležité, správne a predovšetkým dobré. Preto svedomie má aj druhý rozmer, ktorým konkrétnie vynáša morálny súd, či určitá hodnota je alebo nie je dobrá. A práve tu dochádza k rôznym omylem. Iný autor piše o svedomí Guido Gatti uvádzá, že hoci aj človek pozná dobre všeobecné princípy dobra a zla (=prvý rozmer svedomia), ich konkrétna aplikácia (=druhý rozmer svedomia) nie je všobec jednoduchá, pretože tu môže vstupovať do hry množstvo noriem, hodnôt, ktoré sú odlišné, ba niektoré dokonca stojace proti sebe (zvlášť v súčasnom svete).

Preto nájsť ten správny morál-

ny súd v konkrétnom živote nie je všobec ľahké. A potom dodáva: „Na tomto mieste treba zdôrazniť správnu výchovu človeka a jeho orientáciu k hodnotám dobra, lebo vyniesť praktický úsudok v konkrétnej situácii, si žiada nielen všeobecné správne poznanie hierarchie hodnôt a principov, ale aj schopnosť reálne vidieť a morálne analyzovať často zložité životné situácie a problémy“ (G. Gatti, *Manuale della teologia morale*, s. 89).

Práve tu, keď človek dáva praktický súd o určitej veci, vznikajú tie zvrátenosti, nefudskost, zlo, akého niekedy nie je schopné ani zvierat. Zvlášť na mladej generácii sa páčajú veľké krivdy, keď im niekto ráre médiá pre liberálne a komerčné záujmy svojich bossov predkladajú zvrátenosti napríklad v oblasti ľudskej sexuality ako niečo, čo je dnes údajne normálne. Potom takto morálne i prirodzené zhýrali mladí ľudia často ani nie sú schopní uzavrieť riadny a prirodzený manželský zväzok naplnený celoživotnou láskou muža a ženy, v ktorej sú deti „kvetom“ ich vzájomnej lásky a života.

kých národov a vyznanií. Návrat k týmto hodnotám je návratom k ľudskosti, návratom k správnemu životu podľa svedomia.

Udívuje ma fakt, ako ľudia berú na ľahkú váhu správne formované svedomie. Ale ak sa na nás niekto dopustí neprávosti, dovolávame sa polície, zákona, súdov i samotnej vlády... Čo nám to však pomôže, ak ten policajt, sudca, vladár bude človekom bez svedomia. Lebo aj svedomie sa môže nechať zmiast, pomýliť, ochorieť, kúpiť, predať, speňať... Dnes viac ako zlato potrebujeme ľudí so svedomím. Potrebujeme ich ako soľ...



Návrat domov

Existuje nejaké východisko? Možno poznáte biblický príbeh mŕvnotratného syna, ktorý sa vrátil do domu svojho otca, v ktorom opäť našiel šťastie a pokoj. Boh nám predsa dal už veľmi dôvno desato. Mám vám ho pripomenúť? Nuž dobré: Ja som Pán Boh tvor..., neber meno Božie nádarmo, sviatočný deň zasvät, maj v úcte svojho otca i matku, nezabijaj, nesmilní, nekradni, nehovor ľži a neškoď menu svojho blízneho, nedopusť sa cudzoložstva a nenič majetok, ktorý je vo vlastníctve iného. Hodnoty Desatora nie sú iba súčasťou náuky Cirkvi, ale sú to všeobecné ľudske princípy a treba ich chápať ako imperativ pre všetkých ľudí vset-

Apoštol Oravy, Liptova a Spiša

[Prof. ThDr. František Tondra, spišský diecézny biskup a predsedu KBS]

V septembri 1989 zasadol na spišský biskupský prestol a stal sa bezprostredným nástupcom biskupa a Božieho sluha Jána Vojtaššáka. Narodil sa 4.6.1936 v Spišských Vlachoch. Po ukončení stredoškolských štúdií v Spišskej Novej Vsi nastúpil na vysokoškolské štúdia v Bratislave, kde najprv študoval prírodné vedy. Neskôr prešiel na Teologickú fakultu a stal sa kniazom, potom doktorom teológie a už ako biskup sa stal docentom a profesorom teológie. Prof. ThDr. František Tondra, spišský diecézny biskup a predsedu Konferencie biskupov Slovenska. Jeho sme vybrali do rubriky „zaujímavé osobnosti“ ako prvého.

V našom časopise začíname novú rubriku pod názvom „Zaujímavé osobnosti“. Ako prvého si redakcia vybraťa práve Vás. Čím môže byť pre ľudí dnešnej doby zaujímavý katolícky biskup?

Začнем vonkajším zjavom. Pre bežných ľudí je zriedkavosťou stretnúť na ulici biskupa. Ani veľmi často po uliciach pchadím. Najčastejšie ma ľudia môžu stretnúť v Spišskom Podhradí, keď idem k lekárovi, zriedkavo do obchodu. Tu ma oznamujú aj priamo z kostola. Častejšie som aj v Bratislave a idem si niečo kúpiť alebo na niektoré úrady, kde je lepšie ísť peši ako autom. Ľudia sa mi pozdravia, usmejú sa. Ja sa ich opýtam: Odkiaľ ma poznáte? Jedni odpovedia: z kostola a mnogi: z televízie. Keď môžem, s každým prehodím slovo. Sú radi, že sa stretli s biskupom. Pre veriacich je to niečo samozrejmé, pre tých vzdialenejších od Cirkvi je to čosí zvláštne. Zostanú v rozpakoch. A ja sa teším, že som sa stretol s ľuďmi, lebo som tu pre nich.



Biskupská vysviacka F. Tondru, 1989
snímka: archív redakcie

A čo je vnútorné zaujímavé na biskupovi? Jeho posanie. Je odvodené od prvých biskupov, apoštolov a cez nich od Pána Ježiša. „Ako miňa poslal Otec, aj ja posielam vás“ (Jn 20,21). Je to posanie zvláštne, vymyká sa z tuzemských zákonitostí a rozmerov. A predsa sa týka tejto zeme, ľudu tejto zeme, ktorí sú povolení k večnému životu. Biskup je zaujímavý tým, čo ohlasuje: Božie kráľovstvo a jeho dobrá, ktoré robia ľudovka šťastným už tu na zemi.

Pre Boží ľud Oravy, Liptova a Spiša ste nástupcom apoštolov. Ako prežívate toto posanie? Nie je to „bremeno“, ktoré niekedy priliš tlačí?

V ľudskom ohľade je. Je to ako u pastiera, ktorý má ochrániť svoje ovečky, ale okolo košiaru knúžia vlc. Je to obraz z evanjelia. Čo on ale znamená dnes? Liberáli sa poučili z totality, že vieri nemôžno vziať ľuďom nátlakom. To vyvoláva prirodzený odpor. Preto sa liberáli snažia v ľuďoch rozkladať hodnoty, ktoré vyplývajú z vieri. Napríklad čistota vo vzťahu medzi mužom a ženou, hodnota rodiny, správna úcta k autorite, poslanie predstaviteľov v spoločnosti, ich zodpovednosť a zodpovednosť ľudu, ktorí si ich vyberajú, výchova detí, správne využívanie masmédií, statočnosť v práci a podnikaní. Ešte mnoho by sa dalo vymenovať. To je spomínané bremeno biskupa. Našťastie, že tu biskup nie je sám. Ježiš aj jemu prisľúbil, že bude s ním i s ostatnými až do skončenia sveta.

Akým by mal byť podľa Vás „ideálny“ farár?

Čo som doteraz povedal o biskupovi, to primerane platí aj o kniazovi, či už je farárom, správcom farnosti (čo nie je veľmi rozdielne od farára) alebo kaplánom. Kňaz vo farnosti je predĺženou rukou biskupa. On ho tam poslal, lebo sám biskup nemôže byť vždy a všade v diecéze. Kódex cirkevného práva veľa hovorí o tom, aký má byť kniaz vo farnosti podľa spomínaných funkcií. Zvlášť veľa hovorí o farárovi. Súhrne sa dá povedať, že má milovať svojich farníkov, má

byť obetavý v ich službách, má mať dobré aj ľudske vlastnosti, ale aj kniažské. Ideálom mu je sám Veľkňaz Ježiš Kristus.

Čo by malo byť podľa Vás v súčasnej dobe prioritou v duchovnej starostlivosti o Boží ľud?

Poukazovať na ohrozenia (víkov), ktoré som vyššie spomenul. Vela s ľuďmi komunikovať. Poznať ich problémy. Podporovať laické hnutia, ktoré sú ochotné s nimi spolupracovať. Cez laické hnutia dotýkať sa každého ľudovka vo farnosti.

Akým by podľa Vás mal byť „ideálny“ biskup?

Myslim, že z výšie povedaného sa to dô už vytušíť. V prvom rade si nikdy nesmie myšľať, že je ideálny. Takým je len Kristus a biskup (ako aj všetci veriaci podľa svojho stavu) majú sa k tomu ideálu približovať.

Pokoj a dobro je časopisom farnosti Markušovce s filiálkami Teplická, Pod Teplická a Lieskovany. Čo by ste našim veriacim i tým ostatným chceli povedať alebo zaželať?

Bolo by toho veľmi veľa. Ale keď som už hovoril o „víkoch“, veľmi si želám, aby si dali pozor. Najprv treba skúmať a rozmyslieť, až potom sa rozhodovať a konat. Vždy v duchu lásky k Ježišovi. Nech dajú na slová svojich duchovných otcov. Pán Ježiš povedal svojim učenikom: „Kto vás počúva, miňa počúva a kto vami pohŕda, mnou pohŕda. Kto však mnou pohŕda, pohŕda tým, ktorý ma poslal“ (Lk 10,16).

Myslim na nich stále, ako aj na všetkých ostatných diecézanov. Kristus žije. To si zvlášť uvedomíme a precítíme vo veľkonočné sviatky, na ktoré sa pripravíme dôstojným životom.“

(redakcia d'akuje za rozhovor)



Komunita pápeža Jána XXIII.

[Komunita Papa Giovanni XXIII] [autor: Alena Demeterová]

V predchádzajúcim čísle bolo avizované pokračovanie prvého článku o problematike drogových závislostí a terapeutického programu pre liečbu drogových závislostí. Týmito riadkami vám chcem priniesť moje skúsenosti, postrehy z pobytu v jednotlivých terapeutických centrach katolickej komunity.



Don Oreste Benzi

Komunita Papa Giovanni vznikla v r. 1972, jej zakladateľom a súčasným prezidentom je Don Oreste Benzi.

Poslanie komunity
pozostáva zo života v chudobe, službe, utrpení s poslednými a odvrhnutými na okraj spoločnosti.

Komunitu tvorí spoločenstvo ľudí, ktorí sa už vyše 30 rokov venujú na vysokej profesionálnej a duchovnej úrovni terapii a pomoci drogovozávislým, handicapovaným, psychicky a duševne chorým, bývalým väzňom, bezdomovcom, alkoholikom, prostitutkam, matkám s deťmi. Komunita svojimi aktivitami pôsobí v celom svete pre odvrhnutých v rôznych sektورoch.

a modalitách. V súčasnosti sa členovia komunity podieľajú na realizácii služby lásky v týchto centrach a činnostach:

186 casa famiglia

dom rodiny, ide o rozšírené rodiny žijúce s handicapovanými osobami, adolescentmi v ťažkostiah, bývalými väzňami, osobami s psychickými problémami, alkoholikmi, bezdomovcami, exworkomanmi.

10 pronto soccorso

stredisko prvej pomoci pre dospelých

1 pronto soccorso

stredisko prvej pomoci pre detí

1 capanna di Betlemme

stredisko prvej pomoci pre osoby bez stáleho pristrešia

32 terapeutických komunit

poskytujú pomoc priemerne 400 drogovo závislým chlapcom a dievčatám

6 denných centier

pre vývin a zveľadovanie špecifických kapacít osôb s handicapom

4 case di pregliera

dom modlitby, kde sa žije predovšetkým vo vzťahu s Bohom v modlitbe a kontemplácii

7 case di fraternita

dom bratstva, kde sa pokúšajú žiť štýlom spojenstva a bratstva, otvorení na priatie toho, kto to potrebuje

Operácia Columba

na podporu nenásilia medzi populáciami srbskými, chorvátskymi a mohamedánskymi vyslovávajúcimi konflikty v bývalej Juhoslávii

30 multisektorálnych projektov

uprednostňujúcich samorozvoj krajín južného sveta

Činnosť terapeutických centier pre liečbu drogových závislostí

V roku 1980 sa komunita začína venovať fenoménu drogovej závislosti a otvára terapeutické centrum pre liečbu drogovo závislých. Prijatý terapeutický program je postavený na týchto pilierocho:

[1] Pomôcť mladým uvedomiť si kladné stránky ich života a zároveň nájsť spôsob ukazujúci hodnoty, ktoré dávajú životu zmysel.

[2] Naučiť mladých rozlišovať medzi dobrrom a zlom, nájsť pravé hodnoty

[3] Nájsť svoju vlastnú identitu a objaviť duchovné hodnoty.

Uvedené ciele sa realizujú prostredníctvom týchto zásad:

a. terapia pravdou

b. terapia zodpovednosťou



Chlapci a dievčatá z terapeutického programu v Bagnolo di Borghi
Snmka: archív autorky

[>>] [Komunita Jána XXIII] [Alena Demeterová]



Centrum prijatia v Rimini St. Aquilina
snímka: archív autorky

e. terapia obetou – nič nie je dané, treba pre to niečo vykonať, výdať obetu

f. terapia sebadarováním tým, ktorí to „nepotrebuju, zapojenie rodiny klienta do terapie“

g. terapia „Nekonečným“ Bohom – odhaluje a prináša človekoví reflexiu, modlitbu a meditáciu

h. terapia bratstvom a radosťou

i. terapia realitu

j. terapia tvorivosťou – rozvoj vlastnej originality

k. terapia radosťou a chutou žiť.

Liečba má viacero rovín, nakoľko nie len sa len vo fyzickej a psychickej rovine, ale i v rovine duchovej. Celý terapeutický program komunity sa rozvíja v troch fázach v časovom rozpáli 3-3,5 roka.

Prvá fáza

Začína v Centrách prijatia - Centro di accoglienza - v trvani 6-8 mesiacov. Počas tohto obdobia je cieľom ukázať závislému motívu, ktoré ho vedeli k drogovej závislosti s uvedomením si falošného obrazu života, ktorý si vytvoril. Má sa presvedčiť, že problémy, ktoré pocítuje, nie sú problémy, ktoré na neho hádže zlý svet, ale že zväčša vyplývajú z jeho vnútora. Pomôcť mu spoznať príčiny strachu, neistot, priviesť ho k prijatiu vlastnej ohraničenosťi, byť úprimným vo všetkých aspektoch života, naučiť sa prijímať pomoc. Nájsť úctu k sebe samému, dôveru v seba. Narkoman prijatý do Centra nesmie viac užívať drogy, ani methadon. Klient prichádza do Centra po detoxikácii s lekárskym potvrdením o tom, že je 3 mesiace „čistý“. V tejto fáze sa vypracuje terapeutický projekt, často sa vyu-

žíva i psychodiagnostika na zmapovanie duševného stavu klienta. Niektorí majú duševnú poruchu, sú nevyrovnaní, alebo majú poruchu osobnosti získanú užívaním drog.

Na začiatku tejto terapie klient absoluuje 4 - 5 týždňov „skupinu Start“, kde sa učí pravidlám života v komuniti, oboznamuje sa s tým, čo ho čaká, čo sa

od neho vyžaduje. Je vedený k písaniu denníka a spoznávaniu seba samého. Po tomto štarte nasleduje práca v komuniti, ktorá má 12-14 členov. Pre klienta má komunita veľký význam – skupina sa totiž stáva garanciou pomoci, učí klienta komunikáciu, konfrontáciu v dialógu a to na úrovni rovnocennosti. Dôležitá je prítomnosť operátora. Operátor je obdobou terapeuta s tým, že má pre prácu s narkomanmi špecifické vzdelanie. S jednou skupinou pracujú 4-5 operátori, ktorí si vzájomne vymieňajú informácie, postrehy zo sedení. Jedenkrát v týždni vypracujú operátori spoločne analýzu a syntézu ďalšej terapie u každého klienta. Podľa potreby môže klient komunikovať s operátorom osamote, kde sa viac otvorí a lepšie sa dá spo-

znať jeho životný príbeh. Operátor mu dáva šancu odhaliť svoju masku. Dôležité je, aby sa klient veľmi nenaviazal na osobu operátora.

Najdôležitejší prvok dňa je „incontro“ - stretnutie na spoločnej komuniti, kde sa rozoberajú problémy jednotlivcov, ich prežívanie, nálady, prístup k povinnostiam, k sebe navzájom. Každý člen komunity má svoju zodpovednosť, napr. kvety, knižnicu, kaplnku, jedáleň, upratovanie, záhradu, sklad, práčovnu, žehliareň, incontro, voľný program atď. Každý je kontrolovaný zodpovednou osobou. Pri nesplnení úlohy alebo pri nedostatočnom vykonaní úlohy je klient upozornený, prípadne sankcionovaný.

Súčasťou terapie je práca. Každý terapeutický dom má iné možnosti práce – napr. práca v knižnom sklede, okolo domu, okolo miestneho kostola, v práčovni, výpomoc pre nemocnicu – skladanie posteľnej bielizne, balenie elektrosúčiastok a iné. Organizácia a systém komunity je založený na zodpovednosti každého člena, na dodržiavaní vnútorného poriadku s nádyhom solidarity a kooperácie uvedomujúc si fakt, že na problém, ktorý má, už nie som sám. Ak klient v prvej fáze nadobudne motiváciu liečby a prejaví záujem pracovať na sebe ďalej, odchádza do strediska určeného pre 2. fázu terapeutického programu.

Pokračovanie v budúcom čísle



Dom modlitby v San Marine
Snímka: archív autorky

Zdá sa mi, že v poslednom období sa v medziľudskej komunikácii objavuje zvláštny jav – slová a ich obsah strácajú svoju vážnosť a dôležitosť! A naše prostredie je tak znečistené slovami, ktoré boli vyslovené ľahkovážne a tým stratili svoju hodnotu. Takýmto slovom a zároveň pojmom je aj SLOBODA

Existujú na ňu i takéto názory:

„Už keby som mal 18. Nemôžem sa dočkať toho, že vstúpim do svedeckých dospelákov, budem konečne slobodným a budem si robiť, čo chcem! Nebudem už musieť počúvať príkazy a zákazy rodičov.“

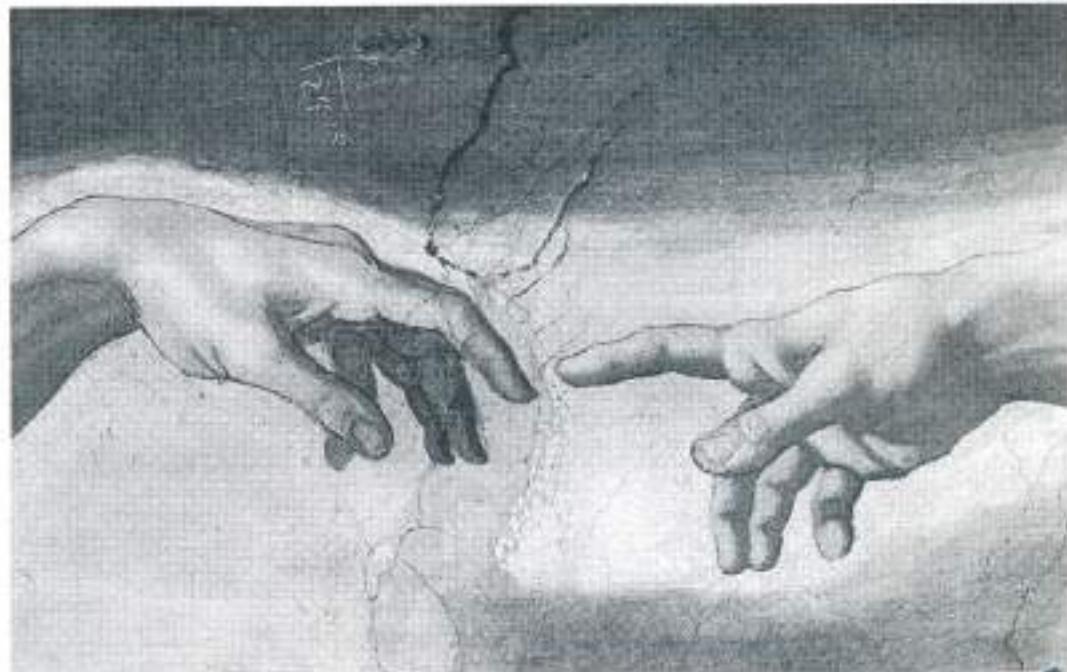
„Mat' tak patrčne vysoký plat. To by bol úplne iný život! Peniaze dajú slobodu – kúpim si čo chcem, cestujem kam chcem, robím si čo chcem ... len mať tie peniaze.“

„Najlepšie by bolo, keby som si bol v mojom povolaní sám sebe séfom. Hned' by sa mi slobodnejšie dýchalo. Počúvať a bať sa nadnadeneho – to je teda nesloboda!“

„Sloboda? Nech sa Cirkev prestane miešať do svetských záležostí a nech pekne ostáva za dverami kostolov. Tam je jej miesto. Ved' nás chce svojimi prikazmi a zákazmi iba obmedzovať! Chce nám zobrať slobodu!“

„V rámci slobody by sa mali legalizovať drogy! Ved' inšpirovali toľkých umelcov! Nech sa každy sám slobodne rozhodne...“

„Dovolte starým a chorým eutanáziu! Nech sa sami slobodne rozhodnú, či chcú ďalej trpať alebo nie. Je to ich život! A tiež ženy – budúce matky. Nech ony rozhodnú o tom, či si dieťa ponechajú alebo nie. Je to ich telo – ich sloboda.“



Michelangelo: Stvorenie človeka
Boh nás stvoril slobodných...

„Všetko smiem. Ale nie všetko osoží.“

(1 Kor 6,12)

[autor: Monika Hodnická]

Myslim si, že vnímatelovi naskakujú pri takýchto plytkých argumentoch zimomriavky. Plytkosť zavládla v našom živote! A mnohí si už nevidime ďalej než na špičku nosa.

Ozaj potrebujeme k vnútornej slobode vhodný vek, peniaze, funkciu, právo rozhodovať za iných alebo odhodiť morálne pravidlá?

Najkrajšie úvahy o slobode nájdeme na stránkach Svätého písma a tiež Katechizmu katolickej cirkvi. Tam sa dočítame o pravej slobode, ktorá je veľkým darom od Boha. Daroval nám ju z lásky k nám a my ju ju denne pocíujeme v našom živote, pretože ľudský život je každodenným zápasom medzi dobrom a zlom. A sloboda je voľba. Rozhodujeme sa voľbou: ak volíme zlo, stávame sa otrokmi, otrokmi zla! A ono si nás pomaly a nenápadne opantáva a jeho sprievodnými znakmi je zlá nálada, výbuchy hnevu, osočovanie, klamstvo, lakovstvo, pýcha ... A pokial nepretrhneme ten bludný kruh, už sa v tom „vezieme“ naplno.

Voľbou dobra sa stávame slobodnými. „Sloboda je v človekovi sila, ktorá mu umožňuje rást a dozrievať v pravde a v dobre. Sloboda dosahuje svoju dokonalosť, keď je zameraná na Boha, ktorý je našou blaženosťou.“ (KKC, 1731)

Za naše rozhodnutia nesieme zodpovednosť. Častokrát nielen za seba, ale i za

iných. Tak pekne to hovorí Prvý Petrov list: „Lebo to je Božia vôľa, aby ste robili dobre, a tak umíčali nevedomosť nerozumných ľudí, ako slobodní, ale nie takí, čo slobodu majú za prikrývku zloby, ale ako Boži služobníci.“ (1Pt 2,15-16)

Na to, aby sme žili dôstojne, potrebujeme peniaze. No kolko nám treba tých peňazí k slobode? Desať, päťdesiat alebo stotisíc mesačne? Boli by sme potom lepšími ľuďmi? Čím viac ich máme, tým viac sa naše nároky a potreby zvyšujú: najprv auto, potom dom, chata, neskôr sa začneme obklopovať materiálnymi vecami, aby sme boli súčasťou módnych trendov a potom ešte členstvo v spoločnosti snobov, do ktorej začiname nosiť svoju pretvárku a s tým spojené oslavu, večierky, malé nevery, veľké nevery... až sa nakoniec dostaví zistenie, že stále nám ešte čosi chýba. To prázdro v duši nevyplnili peniaze. A tie sa len z diaľky „uškŕňajú“ a „kričia“: „Už si náš! Si naším otrokom. Slúžisť nám a nie my tebe!“ Človek nebude mať nikdy dosť...!

Alebo Desatoro Božích prikázaní: s obľubou sa jeho zákony prirovňávajú k dopravným predpisom – tie takisto obmedzujú tak vodičov ako i chodcov a obsahujú v prevažnej miere len príkazy a zákazy. No viete si predstaviť, keby sa zrušili? Áno, porušujú sa, lebo sme nedokonali, ale musia tu byť! Inak by sa ľudstvo vyhubilo.

A čo tak funkcia nadriadeného? Je to lákavé byť šéfom, riadiť. Ten slastný pocit moci. No vefakrát sme svedkami zneužitia postavenia. Z kompromisov sa po čase stávajú „neomylné“ jednostranné rozhodnutia, ktoré v nejednom prípade strpčujú život podriadeným. Vo funkcií sa ľovek rýchlo stáva otrokom pýchy v presvedčení o svojej neomylnosti. A tak stráca slobodu. Má len tú svoju karikatúru slobody, ktorú si vysníval.

Podobne je to aj s účtom k životu. Nie sme páni nad životom a smrťou a kto sa chce ním stať, uzurpuje si nárok „byť ako Boh“.

Peniaze, moc, sláva, materiálne

zabezpečenie – nie sú vo svojej podstate zlé. Zlými sa stávajú vtedy, keď sa z nich ako z prostriedkov, ktoré by mali slúžiť na konanie dobra, stane cieľ našich sebeckých túžob. A vtedy sa končí sloboda ľoveka a začína jeho otroctvo. Veď kolko veľkých osobností v dejinách ľudstva bolo takých, čo mali peniaze, moc či slávu a dokázali to využiť v prospech dobra, spravodlivosti, pravdy, charity, na zmierňovanie rozdielov medzi chudobou a bohatými.

Pravá sloboda nepozná strach a výčitky svedomia! Pravá sloboda si vyžaduje vnútorné silné osobnosti a odvahu k dobru a spravodlivosti! Pravá

sloboda si niekedy žiada plávať proti prúdu, kým ostatní sa pasívne vezú na vlnách zla a klamstva.

Nezabúdajme, že náš Boh je Bohom lásky. Je tu s nami i v čase pokusení – ba priam vtedy je Jeho prítomnosť o to silnejšia. Mali by sme byť len vynimavejšími na Jeho volanie. Potrebujeme sa mu s dôverou otvoriť a nechať, nech pôsobi v našom vnútri a lieči nás z našich otroctiev.

Vráťme slobode jej pravý význam a to nielen v komunikácii, ale i v spôsobe života.

VIVAT HOMO LIBER!

[x]

Zátišie so psom a hviezdami

Je augustový večer. Všetci sú v dome a robia si večerné šou. Dobrá nálada, smiech. Vyšla som trošku von. Milujem krátke vzácné chvíle samoty počas dňa, keď nás je niekedy na výlete veľmi vesa!

Okolo domu je krásna prírodná scenéria, ibaže teraz nič nevidno. Ja ju len tuším, citím a počujem. Vôňa sena, jemné zvuky, cvrlikanie a okrem toho len ticho a nebeský pokoj. Sadnem si na schodik. Je teply. Dýchám zhliboka a pomaly sa začínam cítiť uvoľnenie. Obloha nado mnou je plná hviezd. Pred očami sa mi týči osvetlená veža kostola.

Len čo ma zaňuchal pes nášho hostiteľa, pribehol k môjmu schodiku. Pripravila som sa – ako vždy – na jeho útok. Stále vyskakuje a chce sa hrať. Ale zvláštnie, spokojne si ku mne lahol na schod. Pritulil sa k mojej nohe a rozhadol sa prečiľ túto krásnu chvíľu so mnou. Oslovila som ho po mene a on sa na mňa pozrel oddanými očami. Svetili mu ako dve baterky. Bol milý. Ničím nenarušil túto nádheru, len ju doplnil o svoje teplo. Akoby chcel povedať, že aj on patrí k tej nádhernej prírode a hviezdam, že aj jeho stvoril Pán pre seba a pre nás. A že ma bude hrať, dokedy budem chcieť. V takých chvíľach sa moje srdce samo modlí a ja túžim celou svojou osobnosťou prijímať prítomnosť Boha.

Tých desať minút ma posvätilo. Vďaka, Bože! K.K.
(meno autorky v redakcii)

Lajoš

Ako tak idem životom, pozorujem ľudí. Potom o nich premýšľam a nakoniec napíšem príbeh.

Sú ľudia, ktorí vlastne ani neexistujú, ale predsa sú. Jedným z nich je aj Lajoš.

Lajoš je typ ľoveka, súhru určitých vlastností a prvkov zovnajšku. Vymysleli sme ho minulého roku – ja s pár priateľov, ktorí presne pochopili, že Lajoš existuje, hoci je čoraz zriedkavejší. Dovoľte podrobnej opis jeho výzoru. Lajoš nosí vždy tesné nohavice a košeľu, ktorá má vždy rozopnuté dva vrchné gombíky a vyhrnuté rukávy. Podstatné detaily jeho imidžu sú fúzy a oranžový hrebeň zastrčený v zadnom vrecku nohavíc. V prípade potreby sa vždy šikovne prečeše pred výkladom či oknom auta. Vo vrecku na košeli nosil za socialistizmu červený občiansky preukaz. Jeho topánky sú nápadné, kovbojské, so špicatou špičkou a vyšším klopakajúcim opätkom. Občas si dá za ucho cigaretu alebo pero. Na predlakti má vytetované napr. Božena alebo srdce so šípkou. Často sa hrá so zápalkou v zuboch a zdraví sa mladým dievčatám. „Čau, bejby!“

Nemyslite si však, že Lajoš ostáva len pri zovnajšku! Má aj svoju povahu.

Je trošku sukníčiar, ale dievčatám to nevadí, lebo nie je ich typ. Na druhej strane je dosť rozumný, pochopi vaš humor a je s ním zábava. Ľovek sa s ním nenudi a dokáže vás rozveseliť aj proti vašej vôle. Dokáže rozosmiať ľudi v čakárni u zubača aj v autobuse. Je neúnavný a svojím spôsobom myslí všetko dobre. Nemá žiadne komplexy a dokáže oslovíť ozaj každého. Potykal by si aj s prezidentom. Vie sa rozohniť a celý vložiť do veci, ktoré má rád. My sa smejeme z jeho oranžového hrebeňa, ale namiesto toho by sme si mohli všimnúť, že Lajoš je ľovek spokojný s tým, ako ho stvoril Boh a páči sa sám sebe. Cíti sa dobre vo svojich rifľach a rozopnutej košeli a nehrá sa na toho, kym nie je. Nenosí masku a nestrachuje sa, že sa niekomu nebude páčiť. Nikdy ste od neho nepočuli slová: „Mňa nikto nemá rád.“ Vie, že je popri všetkých svojich chybách fajn ľovek. Po chvíli strávenej s ním zistíte, že sa citíte dobre, poviete si, že tento ľovek prijal sám seba a prijíma aj vás. Pomaly však nastávajú iné časy. Typ Lajoš vymiera a nastupuje typ Steve z Beverly Hills 90210 alebo iný jemu podobný. Namiesto oranžového hrebeňa má vzadu mobil, vyzerá vždy ako z módneho časopisu, stále sa kontroluje, necháva sa balíť dievčatami a už vobec s ním nie je zábava. Škoda.

K.K.

OZNAM

Redakcia časopisu Pokoj a dobro hľadá ochotného ľovku so znalosťou strojopisu, ktorý by bol ochotný priložiť ruku k dielu a prepisovať texty a rukopisy na počítači. Taktiež hľadáme záujemcu,

ktorý sa venuje kresbe a chcel by spolupracovať s redakciou. Ak by mal niekto záujem spolupracovať pri grafickom spracovaní našho časopisu, nech sa obráti na redaktorov časopisu. Redakcia privíta vaše podnety a prípony.

-redakcia-

Duchovné aktivity

Na slávnosť Božieho narodenia sa v odpoludňajších hodinách vo všetkých troch dedinách konali jasličkové pobožnosti, ktoré pripravila miestna mládež.

Fašiangy boli tohto roku veľmi krátke. Už 13.2. sa popolcovou stredou začalo pôstne obdobie. Pán farár Ján Duda už niekoľko nediel vyhliásil moratorium na pozerať televízie počas pôstneho obdobia s výnimkou spravodajstva. Namesto toho odporúčal veriacim spoločnú modlitbu, čítanie Pisma svätého a náboženskej literatúry, vzájomnú komunikáciu a dialóg v rodinách. Ponuknutá aktivita bola dobrovoľná a mala demonštrovať slobodu a nezávislosť veriacich od televízie.

Pobožnosť križovej cesty sa teší stále veľkej pozornosti veriacich, ktorí na tieto pobožnosti v piatky a nedele prichádzajú v hojnom počte aj v našej farnosti i filiálkach.

Ing. Martina Mrovčáková vedie stretnutia mládeže s duchovnou náplňou. Stretnutia sa konajú v piatok na fare. Podobné stretnutia vedie pán kaplán Mgr. Ján Budzák s miništrantmi z Markušovca.

„Kde sú dvaja alebo tria zhromaždení v mojom mene, tam som ja medzi nimi.“

Nepochybujem o tom, že máme vytvárať spoločenstvá, do ktorých môže vstupovať Kristus, ktorý ich zjednocuje a ktorý je pevným základom ich vzťahov. V tomto duchu sme sa začali stretávať aj my a dvere sú otvorené pre všetky deti, či mladých. Schádzame sa každý piatok po sv. omši na farskom úrade, spoločne sa modlíme, spievame si a hrou si pripomíname skutočnosti našej vieri. Zároveň sa rozprávame, snažime sa vzájomne spozať a hľadáme cesty, ako by sme si mohli aj vzájomne pomáhať. Pravidelným čestným hostom našich stretnutí je Kristus. Deti, miladi, ak máte chut, pridajte sa a pridte na naše stretnutie.

Martina Mrovčáková

Krádeže

Vo februári došlo k vlámaniu do skladovej miestnosti na kostolnom nádvori v Markušovciach, od kiaľ boli ukradnuté dva koberce. Už za niekoľko mi-nút po uskutočnení krádeže sa začalo pátrať po páchateľoch a bol nasadený aj policajný stopovací pes.

Vo februári sa kradlo aj v Tepličke. Došlo k vlámaniu do starej školy pri kostole, kde má do posiaľ cirkevná obec skladovacie priestory. Boli ukradnuté drenážne nárky a ďalší skladovaný materiál.

V dňoch 9. - 10.3. 2002 sa redaktori zúčastnili zaujímavého seminára pod názvom **NETWORK**. Bol určený všetkým, ktorí sa venujú práci v kresťanských médiach. Podrobnejšiu reportáž vám prinesieme v budúcom čísle.

Pracovné aktivity

[>] V decembri a januári dostal kostol v Markušovciach nové vstupné brány do kostolného nádvoria. Návrh vypracoval Ing. arch. Marián Goč so svojou manželkou vo svojej projektovej kancelárii GAM v Ružomberku a realizovala firma Aman Markušovce pod vedením Ing. Ľubomíra Holečku a pána Mikolaja.

[>] V pôstnom období dostali lavice vo farskom kostole v Markušovciach nové „ošatenie“. Aby sa veriacim v kostole prijemne sedelo (a netrhalo si nohavice, sukne a kabáty) dostali starobylé lavice nové čalunenie.

[>] V januári sa na Obecnom úrade v Tepličke konalo pracovné stretnutie s pracovníkmi Okresného úradu odboru Životného prostredia ohľadom povolenia na zbúranie starej školy stojacej pri kostole. Bol tam prítomný aj pán starosta Ladislav Koňák. Za cirkevnú obec Teplička tam bol prítomný pán farár Dr. Ján Duda, Ing. Ľubomír Holečko a ako stavebný dozor pani Podobenová.

[>] Vo februári sa konalo pracovné stretnutie pán farára Dr. Jána Dudu s pánom starostom Michalom Čuchranom na Obecnom úrade v Markušovciach. Pán starosta aj tentoraz prisľubil pomoc pri prácach na kostole aj keď nie finančnou for-

mou (kvôli veľkým investiciám v našej obci), ale rôznymi inými.

[>] Dňa 4.2. pán farár Dr. Ján Duda sa v Ružomberku stretol v projektovej kancelárii GAM s Ing. arch. Mariánom Gočom a jeho manželkou. Hovorili spolu o vypracovaní projektu na nový obetný stôl a ambón pre farský kostol v Markušovciach. Návrh bol pripravený do konca februára 2002.

[>] Už v polovici februára 2002 boli pripravené návrhy a rozpočet na opravu orgána vo farskom kostole v Markušovciach. Podobný návrh a rozpočet je pripravený aj na opravu organa vo filiálnom kostole v Tepličke.

[>] Po získaní povolenia od Okresného úradu v Markušovciach boli v marci spálených niekoľko stromov zo severnej časti kostolného dvora. Účelom týchto prác je nielen presvetlenie kostolného nádvoria v tejto časti, ale aj zmenšenie vlhkosti, ktorá prenikala do kostolných múrov.

[>] V marci prebehli pracovné stretnutia pána farára s členmi Hospodárskych rád. Najskôr sa pán farár Dr. Ján Duda stretol s HR filiálky Lieskovany, potom s HR filiálky Teplička a napokon s HR farnosti Markušovce. V Lieskovanech sa zvažujú možnosti plynoflkacie filiálneho kostola.

Aktivity mimo farnosti

-Dňa 3.12.2001 vykonávala Akreditačná komisia Ministerstva školstva SR akreditáciu Pedagogickej fakulty Katolickej univerzity v Ružomberku. Na tejto fakulte je pán farár doc. Dr. Ján Duda, PhD., garantom teologickej štúdia. Z uvedeného dôvodu sa tejto akreditácii zúčastnil.

-Od 9.12. do 14.12.2001 pán farár Dr. Ján Duda vykonal služobnú cestu do Ríma v súvislosti s kauzou beatifikácie Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka. Cestoval spolu s otcom biskupom prof. ThDr. Františkom Tondrom a tajomníkom Biskupskejho úradu ThLc. Ľubomírom Štefanákom.

-Dňa 15.12.2001 v aule Teologickej fakulty Trnavskej univerzity v Bratislave sa konala konferencia pri príležitosti stého výročia narodenia významného kresťanského odborára Rudolfa Čavojského. Na tejto konferencii sa zúčastnil aj pán farár Ján Duda.

-Dňa 7. januára, 4. februára, 4. marca a 8. apríla pán farár prednášal v Ústi pri Trstenej kňazom Námestovského, Trstenského a Dolnokubinského dekanátu v rámci programu Vzdelávania kňazov Spišskej diecézy. V dňoch 11. januára, 8. februára, 8. marca a 12. apríla v rámci tohto istého programu prednášal kňazom spišskonovoveského, levočského a spišskopodhradského dekanátu v Spišskej Novej Vsi.

[>>]

[>>] [Aktivity mimo farosť] a v Levoči.

-Dňa 21.januára 2002 sa konalo prvé tohtoročné pracovné zasadanie Cirkevného súdu Spišskej diecézy. Na tomto zasadani sa zúčastnil aj spišský diecézny biskup prof. ThDr. František Tondra. Súdny vikár Ján Duda informoval otca biskupa o práci súdu za rok 2001 a o plánoch v roku 2002. Otec biskup sa vo svojom prihovore podakoval členom tribunálu za ich prácu. Cirkevný súd Spišskej diecézy je súdom prevej inštancie pre Spišskú diecézu a súdom druhej inštancie pre Metropolitný súd v Košiciach a pre Cirkevný súd Gréckokatolíckeho archáta v Košiciach. Plenárne zasadania cirkevného súdu pod vedením súdneho pátra sa konajú raz za mesiac.

-Dňa 20. februára sa konalo v Lubline v Poľsku sympózium cirkevného práva Východných katolíckych cirkví. Sympózia sa zúčastnil aj spišský diecézny biskup prof. ThDr. František Tondra na pozvanie dekana Právnickej fakulty spomínamej univerzity. Na tejto ceste otca biskupa doprevádzali pán vicerektor Dr. Štefan Sečka a Dr. Ján Duda, ktorí tiež boli pozvaní na toto podujatie.

-V utorok 26. februára sa vancelárii Cirkevného súdu v Spišskom Podhradí stretol súdny vikár Spišskej diecézy Ján Duda so súdnym vikárom Košického gréckokatolíckeho exarchátu Františkom Čitbam. Stretnutie bolo pracovné. Cirkevný súd spišskej diecézy je súdom II. inštancie pre súd Exarchátu v Košiciach. To znamená, že odvolania proti nim vyneseným rozsudkom sa podávajú na Spišský tribunál.

-18. marca sa uskutočnilo jarne zasadanie Kňazskej rady Spišskej diecézy v aule Biskupskej úradu v Spišskej Kapitule. Zúčastnil sa ho aj pán farár Ján Duda, ktorý je jej členom na základe svojho úradu súdneho vikára.

[x]

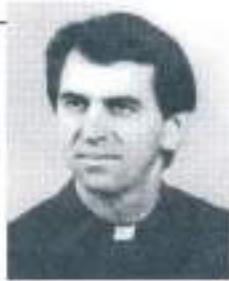
Spoločenstvo sv. ruženca

[z prihovoru pani Kristiny Dobranskej predsedníčky Ssv.R v Markušovciach]

Prihováram sa vám po prvýkrát od októbra minulého roka, kedy som bola stanovená za predsedníčku nášho spoločenstva po odstúpení pani Irenky Ondasovej. Spoločenstvo sv. ruženca bolo v našej obci založené ako Živý ruženec v roku 1942. Teraz nás Živý ruženec pozostáva zo 16-tich ruží. Každá ruža má 15 členov, spolu 240 členov. Každá ruža má svoju matku. A to:

- | | |
|-------------------------------|---|
| 1. ruža: Irena Ondasová | 10. ruža: Cecilia Podracká |
| 2. ruža: Marta Kamenická | 11. ruža: Augustína Kravecová |
| 3. ruža: Magda Dulovičová | 12. ruža: Veronika Rimbalová |
| 4. ruža: Bernadeta Maliňáková | 13. ruža: Magda Kuseinová |
| 5. ruža: Agnesa Hamráková ml. | 14. ruža: Mária Franková |
| 6. ruža: Magdaléna Grečková, | 15. ruža: Mária Reinerová |
| 7. ruža: Klára Čornejová | 16. ruža: pozostáva z členov sv. ruženca, ktorí sa z akýchkoľvek dôvodov nemôžu zúčastňovať každý mesiac výmeny ružencových tajomstiev. |
| 8. ruža: Katarina Klučárová | |
| 9. ruža: Eva Mročáková | |

Naše matky prosím, aby stav členov vo svojej ruži sledovali a akokoľvek zmeny ihned nahlásili. Prosím tiež získať členov do spoločenstva sv. ruženca a to hlavne mladých ľudí, aby sme ich viedli ako čakateľov a ak by nejaká členka alebo člen vypadol, mali by sme hneď nahradu. Uvítali by sme i nejaké návrhy, nápady na ďalšie aktivity, ktoré by sme mohli realizovať ešte v priebehu tohto roka. Členovia spoločenstva upratujú aj kostol. Chcela by som všetkým, ktorí túto službu vykonávajú, podakovať, pretože sa starajú o dôstojné prostredie na slávenie sv. omše. Nakoniec želám veľa zdravia, šťastia a Božieho požehnania našim duchovným otcom, ako i všetkým vám i vašim rodinám.



ThLic. Anton MIŠEK

dekan Dekanátu Spišská Nová Ves

Narodil sa na Orave v Kline pri Námestove 18. mája 1956. Po teologických štúdiach na Rímskokatolíckej bohosloveckej fakulte v Bratislave bol 13. júna 1982 vysvätený na knaza. Najprv bol jeden rok kaplánom v Letanovciach, ďalší jeden rok v Levoči a potom štyri roky bol kaplánom v Spišskej Novej Vsi. V roku 1988 ho vtedajší spišský ordinár Štefan Garaj poslal za správcom farnosti Hnilec, od kiaľ spravoval aj farnosť Dedinky. V roku 1989 sa stal správcom farnosti Spišské Vlachy, kde pôsobil až do svojho nástupu na úrad farára v Spišskej Novej Vsi v roku 1997. V rokoch 1996-98 navštěvoval na Teologickom inštitúte v Spišskom Podhradí postgraduálne teologické štúdium externou formou, kam dochádzali vyučujúci z Teologickej fakulty z Lubline (Poľsko). V roku 1998 na Teologickej fakulte v Lubline dosiahol akademický stupeň licenciát teológie (ThLic.). Po nástupe za farára do Spišskej Novej Vsi bol okamžite vymenovaný aj na úrad dekana. Po novom usporiadani Spišskej diecézy ho spišský diecézny biskup opäť vymenoval na tento úrad.



ICLic. Ján MARHEFKA

prodekan Dekanátu Spišská Nová Ves

Narodil sa 26.12.1967 v Rebove na Zamaguri. Po absolvovaní stredoškolského štúdia kuchár-čašník s maturitou v Kežmarku v roku 1990 začal študovať na Teologickom inštitúte Rímskokatolíckej cyrilometodskej fakulty Univerzity Komenského v Spišskom Podhradí a Kňazskom seminárii biskupa Jána Vojtaššáka. Teologické štúdia ukončil v roku 1995 a 17. júna v tom istom roku bol vysvätený na knaza. S účinnosťou od 1. júla 1995 nastúpil za kaplána do farnosti Rudňany k farárovi Jánovi Dudovi. Po jeho odchode sa Ján Marhefka stal v Rudňanoch správcom farnosti a pôsobí tam doposiaľ. V rokoch 1997-99 absolvoval postraduálne štúdiá kanonického práva v Spišskej Kapitule externou formou, kde dochádzali prednášať vyučujúci z Fakulty kanonického práva Katolíckej univerzity v Lubline. Štúdiá ukončil v roku 1999 a získal akademický titul licenciát kanonického práva (ICLic.). V roku 1999 ho spišský biskup prof. ThDr. František Tondra vymenoval za súdca Cirkevného súdu Spišskej diecézy. Od roku 1999 je aj tajomníkom Slovenskej spoločnosti kanonického práva. K 1.1.2002 ho spišský diecézny biskup vymenoval na úrad prodekana Dekanátu Spišská Nová Ves.

Kamaráti,

znova prišli sviatky. Je tu Veľká noc. Prebúdza sa príroda, všetko je živšie, pestrejšie, veselšie.

Čo znamenajú tieto sviatky pre nás mladých kresťanov? Predovšetkým sa všetci zamýšľame nad Ježišovým utrpením, nad našimi hriechmi a napokon jeho slávnostným vykúpením. Pán Ježiš všetko obetoval svojmu Otčovi – svoje poníženie, potupu, bolesti a pády za ľudí, ktorých miluje. On najviac miluje deťi a ľudí podobných deťom. Čo mu teda obetujeme my, mladi?

V jednom jedinom dni sa môže stať všeličo. Tvoja najmilšia hračka sa zlomí, alebo vidieš vo výklade obchodu niečo veľmi pekné, čo by si chcel za každú cenu, no vaši tí to nedovolia, zaboli ňa nejaký trest alebo pokarhanie, rodičia ňa žiadajú vykonať prácu, ktorú neznášaš, tvoja sestra sa chce hrať hru, ktorá sa ti zdá nudná a nezaujímavá, v škole si dostať ťažkú úlohu, pri ktorej musíš chvíľu posedieť,...

Ked' sa ti prihodí niečo podobné, povedz si: „To všetko je preto, aby mi to pomohlo podobať sa aspoň trochu Ježišovi. Môžem ho nasledovať, môžem mu ukázať, že ho mám skutočne rád.“ Lebo všetky neprijemné veci sú ako malé kríže, ktoré musíme niesť. Kristus sa za nás obetoval. Skúsmo obetoval aj my všetko za tých, ktorých milujeme a tiež za to, aby ľudia mohli spoznať nebeského Otca a Pána Ježiša prostredníctvom nás. Potom sa budú všetci v nebi radovali, nikdy nás neopustia a budú prebývať v našich srdciach.

U Ježiška

(Ivan Javor)

U nôh Tvojich, Ježiško,
kl'ačím s čistou dušičkou,
ved' som malý, nevinný,
k Tebe vždy len úprimný.



Snímka: archív

Ďakujeme troma dievčatám (M. Sivačkovej, V. Sivačkovej, L. Lazorovej) za odpovede na úlohu z predošlého čísla nášho časopisu. Všetky tri dievčatá odmeníme pekným darčekom.

Veríme, že skutky lásky k bližným nekonali počas vianočných sviatkov len ony. Preto sme smutní, že tí ostatní nám o svojich činoch nedali vedieť. Prosíme, aby ste sa nabudúce určite zapojili do našich súťaží. Pomôžete sebe i nám a navyše môžete vyhrať zaujímavé ceny. Na vaše listy už teraz netrpezlivu čakáme a tešíme sa, že budeme môcť niekoľkých z vás odmeniť!



Dievčatá a chlapci,

prajeme vám veselé prežitie veľkonočných sviatkov, aby ste zažili skutočnú lásku Krista vo svojom živote, aby po všetkých vašich križoch nastala radosť z zmŕtvychvstania, aby ste, každom páde mohli vstať, aby ste pocitili silu odpustenia hriechov pri sviatosti zmierenia.

Modlitba mladého kresťana k Panne Márii:

Presväta Panna!

Zachovaj mi srdce čisté – aby ňa vedelo milovať!

Daj mi srdce silné – aby vedelo zniesť každú ňažkosť a smútok!

Srdce šľachetné – aby sa vedelo darovať a mať súcit!

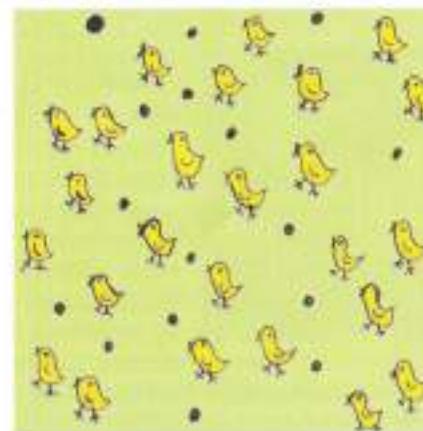
Srdce veľkodušné – aby vedelo d'akovat a odpúšťať!

Srdce ľaskavé – aby vedelo milovať, aj keď ho nemilujú!

Srdce smelé – aby ho nevedeli zroniť ňahostajnosť a výsmech iných!

Srdce horlivé, zapálené túžbou šíriť Krista!

Srdce ranené ľaskou ku Kristovi a plné jeho ohňa!



Úloha pre vás!

Pokúste sa spojiť všetky body tak, aby sa čiary nikdy neprekrižili a aby ste sa vrátili späť do východiskového bodu v ľavom hornom rohu. Koľko kuriatok zostane v ohrade a koľko mimo nej?

Vaše správne odpovede odmeníme milým darčekom.

Nezabudnite nám napiisať!

Stránku pre deti pripravila Adriana Lazorová
Fotografia: Peter Lazor